

Redactare: Ioana Bogdan
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Laurențiu Midvichi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**KURKOV, ANDREI****Albinele gri** / Andrei Kurkov; trad. din lb. rusă de

Antoaneta Olteanu. – Pitești: Paralela 45, 2021

ISBN 978-973-47-3504-4

I. Olteanu, Antoaneta (trad.)

821.16

ANDREI KURKOV

Albinele gri

Traducere din limba rusă de
Antoaneta Olteanu

Серые пчелы (Serye pchely / Grey Bees)

Andrej Kurkov

Copyright © 2019 by Diogenes Verlag AG Zürich

All rights reserved.

Copyright © Editura Paralela 45, 2021

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar
conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

Editura Paralela 45

1

Frigul îl trezi pe Serghei Sergheici pe la ora trei noaptea. Godinul-șemineu meșterit cu mâinile lui, după un desen din revista *Liubimaia dacea*¹, cu o ușiță din sticlă și cu două ochiuri pentru prepararea hranei, nu dădea căldură. Căldările din tablă care erau alături se dovediseră a fi goale. Își lăsă mâna mai jos, în întuneric, și degetele găsiră praful de cărbune.

— Bine! bâigui adormit Serghei Sergheici.

Își trase pantalonii, intră cu picioarele goale în papucii făcuți din niște pâslari tăiați, își puse cojocul și, luând căldările, ieși în curte.

Se opri în spatele magaziei, lângă grămada de cărbune. Găsi imediat din priviri lopata – afară era mai multă lumină decât în casă. Cărbunii cădeau surd, lovindu-se de fundul căldării. Iar când primul strat îi acoperi fundul, nu se mai auzi nici acest sunet, și ei în continuare cădeau silențios.

— Ce, proștii nu pot să doarmă? Sau v-a trecut prin cap să vă încălziți? bufni Sergheici nemulțumit.

Se întoarse în casa întunecată. Aprinse o lumânare. Îl lovi în nas mirosul ei cald, de miere. Și mai auzi ticăitul liniștit, obișnuit și calmant al deșteptătorului care se afla pe scândura îngustă din lemn.

În interiorul godinului mai rămăsese puțin jar, dar oricum, fără așchii, cu hârtie rece, cărbunii reci, aduși de afară, nu puteau fi aprinși. Abia după ce începură să danseze câteva limbi lungi, albaștrui, de foc, pe sticla afumată, stăpânul casei mai ieși

¹ Casa mea de vacanță preferată, în lb. rusă. (N.tr.)

o dată afară. Canonada îndepărtată, care dinăuntru, aproape că nu se auzea, venea dinspre răsărit. Dar atenția lui Sergheici fu atrasă de un alt sunet, mai apropiat, și atunci își încordă auzul: pe strada vecină trecuse în mod clar o mașină. Trecuse și se oprise. În sat sunt doar două străzi: Lenin și Șevcenko, precum și străduța Miciurin. El locuiește pe Lenin, într-o singurătate mândră. Deci mașina a venit pe Șevcenko. Și acolo a rămas un singur localnic, Pașka Hmelenko, un pensionar cam timpuriu, aproape de-o vârstă cu el, dușman din copilărie, chiar din clasa întâi, de la școala lor din sat. Grădina lui de legume dă spre Gorlovka, adică el e mai aproape cu o stradă de Donețk decât Sergheici. Iar grădina lui Sergheici dă în partea cealaltă, spre Slaviansk. Se întinde pe câmpul care mai întâi o ia în jos, apoi iar o ia în sus, spre Jdanovka. Jdanovka nu se vede din grădină, parcă se ascunde după o cocoașă, dar uite, armata ucraineană, care a săpat în cocoașa asta blindaje și tranșee, se poate auzi din când în când. Iar când nu se aude, oricum Sergheici știe că se află acolo, în stânga pepinierii de-a lungul căreia, pe un drum neasfaltat, unde înainte circulau tractoare și camioane, stă acolo în blindaje și tranșee. Deja de trei ani stă acolo. Așa cum și frăția locală, împreună cu militari internaționaliști ruși, beau ceai și vodcă în blindajele lor, dincolo de strada lui Pașka, Șevcenko, dincolo de grădinile de legume, dincolo de rămășițele vechii livezi de caiși sădite încă din perioada sovietică, și dincolo de câmpul care a fost lăsat de război fără țărani, ca și acel câmp care se află între grădina lui Sergheici și Jdanovka. Acum e tare liniște aici! Deja de vreo două săptămâni e liniște. Deocamdată nu trage niciunul! Poate s-or fi săturat? Poate că nu mai păstrează proiectile și gloanțe pentru viitor? Dar poate că nu vor să-i tulbure pe ultimii doi locuitori din Mala Starohradivka, care s-au agățat de casele și gospodăriile lor mai tare decât un câine de osul lui iubit? Ceilalți locuitori din Mala Starohradivka au avut chef să plece chiar la începutul acțiunilor militare. Și au plecat. Pentru că s-au speriat mai mult pentru viața lor decât pentru integritatea averii, și din două frici au ales-o pe cea mai puternică. Sergheici dovedise că nu are nicio frică pentru viața sa în timpul războiului. În urma războiului, căpătase un fel de

neînțelegere și indiferență subite față de tot ce era în jur. Și parcă toate sentimentele îi dispărușeră, în afara unuia singur – simțul răspunderii. Dar până și acest sentiment, capabil în orice clipă din zi și din noapte să stârnească neliniște, el îl simțea numai față de albinele sale. Dar acum ele hibernează, pereții stupilor sunt groși, sunt închiși sus, pe rame și sub capac, cu foi de păslă. Pe dinafară, de jur-împrejur, sunt foi din fier. Dar chiar dacă stupii sunt în magazie, oricum un proiectil rătăcit poate să vină de oriunde. Atunci resturile de proiectil pot mai întâi să străpungă fierul, apoi... Apoi poate ele oricum nu vor mai avea putere să străpungă pereții stupilor și să semene moartea printre albine?...

2

Pașka a venit la Sergheici pe la amiază. Stăpânul casei tocmai vărsase o căldare de cărbune în godin, iar deasupra ei pusese ceainicul. Se gândise să bea el singur ceaiul, dar nu i-a ieșit.

Înainte să dea drumul în casă musafirului nepoftit, Sergheici a acoperit cu mătura toporul „de pază” sprijinit de perete. Cine știe, poate că Pașka, pentru autoapărare, are vreun pistol sau chiar un Kalașnikov! Cine știe? O să vadă toporul pe hol și o să înceapă să rânjească așa cum știe el, când vrea să arate că interlocutorul îl ia de prost. Iar Sergheici pentru autoapărare chiar că nu are decât toporul. Asta e tot. Noaptea pune toporul sub pat și, datorită lui, are somnul adânc și liniștit. Desigur, nu mereu.

Serghei Sergheici îi deschise ușa lui Pașka. Și pufni nu prea amical, în urma gândurilor sale, care, într-o clipită, aruncară asupra vecinului de pe strada Șevcenko un munte de acuzații care nu vor expira niciodată, se pare. Îi veni în minte ideea că acesta făcea tot felul de pozne, se încăiera pe ascuns, își pâra colegii, nu te lăsa să copiezi. Se poate spune că în patruzeci de ani ar fi trebuit să ierți și să uiți toate astea! Ei, de iertat, da! Dar cum să uiți, dacă în clasa lor se întâmplase să fie șapte fete și numai doi băieți, el și Pașka. Deci, când era la școală, Sergheici nu avusese niciun prieten, doar un dușman! Deși „dușman“

parcă sună cumva cam prea greu și serios! Uite, în limba ucraineană este un cuvânt mai bun, *vrajeniatko*. Se potrivește mai bine. E așa, un „dușmănuț“ de care nu se teme nimeni!

— Ei, salut, Serfii! salută Pașka, puțin încordat, când intră în casă. Noaptea au dat curent! transmise el, măsurând din priviri măturica, pentru a o lua și a-și da jos zăpada de pe ghete.

Luă măturica, iar când văzu toporul, se strâmbă.

— Minți! îi răspunse liniștit Sergheici. Dacă ar fi dat curent, m-aș fi trezit! Am peste tot lumina aprinsă, să nu ratez când o să vină!

— Păi probabil că ai dormit dus! Doar dormi așa de dus, că nicio explozie nu te trezește! Și au dat curent numai jumătate de oră. Uite – Pașka îi întinse gazdei mobilul. A apucat să se încarce! Poate vrei să suni pe cineva?

— Nu am pe cine să sun! Bei niște ceai? întrebă Sergheici, fără să se uite la telefon.

— Păi de unde ai ceai?

— De unde?! De la protestanți!

— Ei, ce spui? se minună Pașka. Păi al meu s-a terminat demult.

Se așezară la o măsuță. Pașka, cu spatele la godin. Dinspre el și țeava lui din fier, înfiptă ca un stâlp în tavan, venea căldură.

— Dar de ce e așa de slab? mârâi musafirul privind în cană. Și întrebă imediat, deja cu altă voce, mult mai amicală: n-ai nimic de haleală?

Privirea lui Sergheici deveni supărată:

— Eu nu primesc noaptea ajutor umanitar!

— Nici eu.

— Și atunci cine ce-ți aduce?

— Nimeni!

Sergheici pufni. Luă o gură de ceai.

— Și cum, noaptea trecută nu a venit nimeni la tine?

— Păi ce, ai văzut tu?

— Îhî, am ieșit după cărbuni, când s-a făcut rece.

— Sunt ai noștri, de acolo! dădu din cap Pașka. După informații.

— Și ce au vrut?

— Au verificat dacă sunt „ukri“ în sat!

— Minți? Sergheici își înfipse privirea în ochii, care tot alergau, ai lui Pașka. Acela, parcă țintuit la zid, cedă imediat.

— Mda, mint, recunosc. Niște băieți. Au spus că sunt din Gorlovka. Mi-au propus un Audi pentru trei sute de parai, fără niciun document.

— Și ce, l-ai cumpărat? zâmbi Sergheici.

— Păi ce, sunt debil? Pașka dădu din cap că nu. Dacă aș fi intrat în casă după bani, ar fi venit după mine și mi-ar fi înfipt un cuțit în spate! Ce, nu știu eu cum se face asta?

— Și de ce nu au venit la mine? zâmbi din nou acru Sergheici.

— Păi le-am zis eu că sunt singur în sat, răspunse cu plăcere Pașka. Și că acum nu se mai poate ajunge cu mașina de pe Șevcenko pe Lenin. Doar acolo e o groapă de la explozie, lângă Mitkovi. Numai tancul poate să treacă!

Sergheici tăcu. Continuă doar să se uite la Pașka, la mutra lui de escroc, care s-ar fi potrivit unui hoț vechi de buzunare, prins de mai multe ori, bătut și de aceea sperios. La cei patruzeci și nouă de ani ai săi, Pașka arăta cu cel puțin zece ani mai bătrân chiar ca Sergheici – fie din cauza culorii pământii a feței, fie din cauza obrăjilor zdreliți, de parcă toată viața s-ar fi ras cu un brici bont și-și distrusese pielea. Sergheici se uita la el și se gândea că, dacă n-ar fi rămas doar ei doi în tot satul, niciodată n-ar mai fi stat de vorbă cu el. Ar fi trăit așa, paralel, fiecare pe strada lui și fiecare cu viața lui. El, Sergheici, pe Lenin, iar Pașka, pe Șevcenko. Și n-ar mai fi discutat niciodată până la moarte. Dacă nu ar fi fost războiul.

— Demult n-au mai tras aici, la noi, oftă musafirul. Dar uite, la Hatna, înainte, numai noaptea bubuiau din tunuri, acum trag și ziua!... Și tu – deodată Pașka își aplecă puțin capul în față –, dacă ai noștri te roagă să faci ceva, faci?

— Care „ai noștri“? întrebă nemulțumit Sergheici.

— Ei, ai noștri, din Donețk! Ce-o faci așa pe prostul?

— „Ai mei“ sunt în magazie, nu mai am nimic „de-ai noștri“. Nici tu nu ești pentru mine „de-ai noștri“!

Ei, dar mai termină cu încăpățânarea asta! Ce, n-ai dormit cum trebuie? Pașka își strâmbă buzele, ca să-și manifeste nemulțumirea. Sau ți-au înghețat albinele și acum îți verși năduful pe mine?

— Îți arăt eu înghețat! În vocea gazdei se simțea o amenințare serioasă. Dacă o să spui ceva împotriva albinelor mele...

— Păi ce, eu îți respect albinele! Dimpotrivă, sunt neliniștit pentru ele! se grăbi Pașka să-l calmeze, făcând pe împăciuitorul. Uite, nu pricep cum de iernează ele? Oare nu le e frig în magazie? Eu aș crăpa de frig acolo!

— Cât timp magazia e întregă, nu e frig! se înmuie Sergheici. Am grijă de ele! Verific în fiecare zi.

— Și cum dorm în stupi? continuă Pașka. Ca oamenii?

— Mda, ca oamenii! Fiecare în pătuțul ei, explică Sergheici.

— Păi acolo nu ai încălzire! Sau ai făcut? se minună Pașka.

— Păi n-au nevoie! Înăuntru la ele sunt 37 de grade. Se încălzesc singure.

Discuția, trecând spre tema albinelor, începu să sune mai amical. Pașka înțelese că ar putea pleca pe o notă așa de liniștită. O să reușească chiar să-și ia rămas-bun, nu așa, ca data trecută, când Sergheici l-a dat afară injurând.

— Apropo, nu te-ai gândit la pensie? întrebă la urmă Pașka.

— Păi ce e de gândit aici? ridică Sergheici din umeri. Cum o să se termine războiul, poștărița o să-mi aducă imediat pentru trei ani! Uite, atunci să vezi trai!

Pașka zâmbi, vru s-o înțepe pe gazdă, dar tăcu.

Înainte de a pleca, privirea i se mai întâlni o dată cu cea a lui Sergheici.

— Ascultă, poate, dacă încă mai are baterie – îi întinse el mobilul –, o suni pe Vitalina a ta?

— Care a mea? se minună Serghei. Deja de șase ani nu mai este a mea. Nu, n-o s-o sun.

— Dar pe fată?

— Hai, pleacă! Doar ți-am spus, n-am pe cine să sun! Și trânti ușa în spatele musafirului.

— Și atunci despre ce poate fi vorba? căzu deodată pe gânduri Sergheici.

Stătea la marginea grădinii, în fața câmpiei albe care o pornea încet, în jos, ca o limbă lată, iar mai apoi, la fel de lin, o lua în sus, spre Jdanovka. Acolo, unde se vedea orizontul acoperit de zăpadă, se ascundeau formațiunile armatei ucrainene. De aici Sergheici nu le putea vedea. Era departe, și nici vederea nu era prea bună. La dreapta, dispărea tot acolo, în sus, pe panta lină, mai deasă din loc în loc, uneori mai subțirică, pepiniera. E adevărat, ea începea să urce abia de la spărtura de pământ, iar până la cotitura spre Jdanovka, fuseseră sădiți copaci în linie dreaptă, de-a lungul drumului de pământ, care acum era acoperit în liniște de zăpadă, pentru că de la începerea operațiunilor militare nimeni n-a mai circulat pe el. Iar când, până în primăvara anului 2014, mergeau, se putea ajunge cu mașina și până la Svetloe, și până la Kalinovka.

De regulă, pe Serghei Sergheici îl aduceau aici, la marginea grădinii, picioarele, nu gândurile. Mergea des prin curte: avea grijă de gospodărie. Ba la magazie, la albine, ba în magazia-garaj, la Jiguli-ul lui verde 104, ba la grămada de cărbune cu flacăra lungă, care se micșora de la o zi la alta, dar care oricum îi dădea încredere în căldura de mâine și de poimâine. Uneori picioarele îl duceau și în livadă, și atunci se oprea lângă merii și caișii adormiți. Mai rar ajungea chiar la marginea grădinii, unde stratul nesfârșit de zăpadă pârâia la fel sub picioare, frângându-se, dar ghetetele nu se scufundau niciodată adânc în ea, pentru că vântul de iarnă mereu ridica zăpada în sus, spre câmpie, spre spărtură. De asta era mai multă în partea de sus, în grădina lui Sergheici era puțină.

Și uite, ar cam fi vremea să se ducă acasă, în curând va fi amiază, dar pata aceasta de acolo, de unde urca câmpia, spre tranșeele ucrainene, spre Jdanovka, îl pusese pe gânduri pe Sergheici și nu-l lăsa în pace. Acum vreo două zile, când ieșise ultima oară la marginea grădinii, pe câmpia albă ca zăpada, nu era nici urmă de pată. Numai zăpada la care, dacă te uitai bine, puteai începe să auzi un foșnet alb – era o liniște așa de mare, care te apuca

de suflet cu mâinile ei reci și nu-ți dădea drumul multă vreme. Desigur, aici e o liniște deosebită. Sunetele cu care te obișnuiești și cărora nu le mai acorzi atenție devin și ele o parte a liniștii. Ca, de exemplu, ecourile unor tiruri de artilerie îndepărtate. Și acum era la fel – Sergheici se forță să asculte – undeva, în dreapta, la vreo cincisprezece kilometri, se trage, și de undeva, din stânga, s-ar părea că la fel, ei, numai dacă n-o fi fost chiar ecoul.

— Dar poate o fi vreun om? se întrebă deodată Sergheici, cu voce tare, trăgând cu urechea. Pentru o clipă, i se păru că aerul se făcuse mai transparent.

„Ei, păi ce-ar putea să fie acolo? își spuse. Dacă aș avea un binoclu, aș fi văzut tot! Și m-aș încălzi acum în căldura de acasă... Dar poate că Pașka o avea binoclu?“

Acum picioarele îl purtară pe urma gândurilor, la Pașka. Rămăsese în urmă groapa făcută de un proiectil, lângă casa lui Mitkov, ocolită pe margine. Mai departe, picioarele îl purtară pe strada Șevcenko, pe urma lăsată de mașina care trecuse recent, despre care Pașka chiar putea să spună adevărul, în fond, dar putea să și mintă – de la el te poți aștepta la orice!

— Ai un binoclu? îl întrebă el, fără să salute, pe dușmanul din copilărie, care deschisese ușa.

— Am, dar la ce-ți trebuie? Se pare că și Pașka se hotărâse să nu salute; ce rost mai aveau niște cuvinte de politețe de prisos?

— Acolo, în partea mea, e ceva pe zăpadă. Poate o fi un cadavru!

— Acușica! Ochii lui Pașka se aprinseră cu o luminiță întrebătoare. Așteaptă puțin!

Groapa de proiectil de lângă casa Mitkovilor rămăsese în urmă.

Din mers, Sergheici se uita la cer – i se păru că deja se întunecă, deși chiar și cele mai scurte zile de iarnă nu se termină la unu și jumătate! Apoi aruncă o privire spre binocluul vechi, masiv, care se legăna pe o bandă din piele maro, pe pieptul bombat al lui Pașka, îmbrăcat cu cojocul. Desigur, pieptul cojocului nu s-ar fi bombat așa, dacă acela nu și-ar fi băgat înăuntru revelele îmblănite ale gulerului. Gulerul stătea ca un gard în jurul gâtului subțire, apărându-l cu responsabilitate de vântul rece.

— Ei, unde? Pașka își duse binocluul la ochi imediat ce se opriră la marginea grădinii.

— Privește uite acolo, drept înaintea și puțin la dreapta, pe ridicătură! Sergheici arătă cu mâna.

— Așa, așa, așa, zicea Pașka. Aha! Văd!

— Și ce-i acolo?

— Cadavrul unui militar. Dar al cui? Și unde sunt însemnele lui? Nu, nu se văd. Ce prost a căzut!

— Dă să mă uit și eu! îl rugă Sergheici.

Pașka își scoase binocluul de la gât, i-l întinse.

— Ține, apicultorul! Poate ai ochiul mai bun!

Ceea ce de la distanță i se părea închis la culoare, când se apropia, se vedea că e verde. Mortul zăcea pe dreapta, cu ceafa spre Mala Starohradivka, deci cu fața spre tranșeele ucrainene.

— Ce vezi? întrebă Pașka.

— Ce să văd? E la pământ. Un soldat. Dracu' știe al cui e! Poate al ălora, poate al ăstora!

— E clar, Pașka dădu din cap și capul lui, în interiorul gulerului înalt de oaie, prin mișcarea sa, îi stârni lui Sergheici, care deja își luase binocluul de la ochi, un zâmbet.

— Ce-ai? îl întrebă bănuitor Pașka.

— Parcă ești un clopot cu picioarele în sus, cu gulerul tău. Capul e așa de mic pentru un lux așa de mare!

— E cum e, spuse răutăcios Pașka. Dar într-un cap mic, glonțul nimereste mai greu decât într-unul mare ca al tău, nici de la un kilometru nu te ratează!

O porniră amândoi prin livadă-grădină-curte până la poarta de pe strada Lenin. În tăcere, fără să se privească. Acolo, Sergheici îl rugă pe Pașka să-i lase binocluul pentru vreo două zile. Acela i-l lăsă. Și porni spre stradela Miciurin, fără să se uite în urmă.

Sergheici se trezi noaptea nu din cauza frigului său, ci din cauza a ceva străin, care i se năzărise. Mai bine zis, visase